

N:o 5.

Af herr **G. Jansson** i Krakerud, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om förslag till lag angående upphäfvande af fideikommiss med afseende på fast egendom, m. m.

I frågan om fideikommiss-institutionen, för så vidt densamma afser familje-fideikommiss — icke i fråga om stiftelser eller inrättningar för allmännyttiga och välgörande ändamål — har jag den öfvertygelsen: att nämnda institution strider mot den i lag antagna grundsats om lika arfsrätt; att den i politiskt, socialt och nationalekonomiskt afseende är skadlig; att den saknar stöd i allmänna rättsmedvetandet; att sjelfva grundtanken uti institutionen blifvit af 1809 års lagstiftare underkänd; samt att individens eganderätt icke innefattar eller i forna tider innefattat rättighet att obetingadt stadga en evigt gällande lag för succesionen af fast egendom.

Till stöd för denna min öfvertygelse kan jag åberopa och hänvisa till: gällande lag om lika arfsrätt; lagutskottets vid 1809—10 års riksdagar afgifna utlåtande i frågan och Rikens Ständers med anledning deraf aflåtna skrifvelse till Konungen af den 27 mars 1810; kongl. förordningen af den 27 april 1810; exempel från andra länder, såsom Frankrike, Nederländerna och Italien, der man redan afskaffat dylika institutioner; samt lagutskottets utlåtande n:o 50 år 1889. Sistnämnda utskott visar, att taxeringvärdet å samtliga fideikommissfastigheter i riket vid 1885 års slut utgjorde tillhoppa 109,404,407 kronor; frågan om fideikommissstiftelsernas bibehållande eller upphäfvande är således ingalunda af ringa betydelse för vårt land.

På grund af hvad jag sålunda anført, anser jag att lagstiftningen bör fortgå på den redan vid 1809—10 årens riksdag beträdda väg, hvars slutliga mål är upphäfvande af ifrågavarande institution, samt att fidekommissfastighet vid sista innehafvarens död må kunna fördelas mellan hans arfvingar efter allmänt gällande arfsrätt, hvadan jag tager mig friheten föreslå,

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhåller, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lag, hvarigenom de i riket bestämda familje-fideikommissstiftelser i fast egendom på landet och i staden upphäfvas, äfvensom vidare förslag till sådana lagbestämmelser, som för ordnande af rättsförhållandena vid sista innehafvarens död må erfordras.

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 20 januari 1898.

G. Jansson.

I motionen instämmer

O. Anderson.